

Seminář o dědickém právu v Kroměříži

VE DNECH 19. – 21. KVĚTNA 2010 SE NA PŮDĚ JUSTIČNÍ AKADEMIE V KROMĚŘÍŽI USKUTEČNIL SEMINÁŘ K DĚDICKÉMU PRÁVU, URČENÝ ZEJMÉNA PRO NOTÁŘE A SOUDCE KRAJSKÝCH SOUDŮ. JEDNALO SE O PRVNÍ PODOBNÉ SETKÁNÍ PO ÚČINNOSTI TZV. SOUHRNNÉ NOVELY OBČANSKÉHO ŘÁDU, KTERÁ OD 1. ČERVENCE 2009 PŘENESLA DĚDICKÉ ŘÍZENÍ TĚMĚŘ ÚPLNĚ Z OKRESNÍCH SOUDŮ NA NOTÁŘE.

Gestorem semináře a průvodcem celým programem byl JUDr. Roman Fiala, předseda dědického senátu Nejvyššího soudu. S krátkým projevem k některým aktuálním otázkám notářství vystoupil v úvodu semináře též prezident Notářské komory České republiky JUDr. Martin Foukal.

Čistě odborný program zahájil JUDr. Ljubomír Drápal, soudce Nejvyššího soudu, výkladem o úkonech soudního komisaře po podání odvolání či dovolání proti rozhodnutí v řízení o dědictví. Poskytl cenný návod k agendě, která je pro notáře od 1. července 2009 zcela nová.

Druhý den semináře se pak JUDr. Drápal zastavil u některých sporných otázek doručování a ustanovování opatrovníků dědicům neznámého pobytu.

JUDr. Ladislav Muzikář, soudce Městského soudu v Praze, se následně podrobně věnoval tématu předlužených dědictví. Předlužená dědictví představují v dědické agendě právně i časově nejnáročnější kauzy. JUDr. Muzikář podporován JUDr. Fialou a JUDr. Drápalem rozebral řadu konkrétních sporných aspektů dohod o přenechání předluženého dědictví věřitelům, likvidace dědictví i předlužených dědictví obecně.

S konkrétními poznatky z rozhodovací činnosti odvolacího soudu pak navázala JUDr. Vítězslava Pekárková, soudkyně Krajského soudu v Brně.

Odpoledne druhého seminářového dne pak soudce za řečnickým pultem vystřídali notáři. Viceprezident Notářské komory České republiky JUDr. Miloslav Jindřich se ve svém vystoupení věnoval vymezení pojmu a významu veřejných

listin. Vyhotovování veřejných listin o právních úkonech a osvědčování dalších významných skutečností je stěžejní a tradiční úlohou notářství. S odvoláním na principy nestrannosti a nezávislosti zdůraznil JUDr. Jindřich nezastupitelnost notářů v této agendě. Dotkl se i dědického řízení, které představil jako službu, již stát poskytuje občanům v závažné životní situaci. Vyjádřil své přesvědčení, že notáři mohou provést vypořádání majetkových vztahů po úmrtí blízké osoby citlivěji a efektivněji než soudy, jejichž zásah na účastníky působí více mocensky nebo vrchnostensky.

JUDr. Martin Šešina, notář v Benešově, s nadhledem a vtípem krátce shrnul nepalcivější nedostatky současné právní úpravy dědění. Upozornil též na některé aspekty připravovaného návrhu nového občanského zákoníku. Z následné diskuse vyplynulo, že hledání dědickoprávního legislativního ideálu je vždy mimo jiné hledáním spravedlivé rovnováhy mezi respektováním vůle zůstavitele a zájmem dědiců na efektivním rozdělení majetku. JUDr. Drápal vyjádřil obavu, zda po socialistickém zákonodárství, jež váhu zůstavitelovy vůle bagatelizovalo, nedosáhne příští právní úprava extrému přesně opačného.

Na úvahy de lege ferenda pak mohl navázat svým příspěvkem Mgr. Richard Brázda, notář v Brně, který zejména přítomné soudce stručně informoval o činnosti Legislativní komise prezidia Notářské komory České republiky. Zúčastnění soudci a notáři se shodli na nutnosti aktivně se podílet na legislativním procesu v oblasti dědického práva i v oblastech souvisejících.

Na úvahy de lege ferenda pak mohl navázat svým příspěvkem Mgr. Richard Brázda, notář v Brně, který zejména přítomné soudce stručně informoval o činnosti Legislativní komise prezidia Notářské komory České republiky. Zúčastnění soudci a notáři se shodli na nutnosti aktivně se podílet na legislativním procesu v oblasti dědického práva i v oblastech souvisejících.

JUDr. Petr Bílek, notář v Praze, využil svůj příspěvek na téma vzdělávání v rámci Notářské komory České republiky, aby zdůraznil potřebnost úzké spolupráce mezi soudci a notáři (potažmo jejich zaměstnanci) a oboustrannou výměnu informací. Upozornil rovněž na nedorozumění, která vyvolává statistické sledování vyřizování spisů soudními komisaři. Vysvětlil, že odlišnosti v metodice zpracovávání statistik soudy na jedné straně a NK ČR na straně druhé vedou k zásadním odlišnostem ve výsledcích statistik. JUDr. Fiala v této souvislosti kritizoval, že notáři, kteří plní v dědickém řízení úlohu soudů prvního stupně, nemají dosud přístup do informačního systému soudů (ISAS). Tento fakt je též jedním z důvodů, proč dědické spi-

sy nemohou v případě podání opravného prostředku putovat přímo k odvolacímu či dovolacímu soudu, ale musí být předloženy nejprve okresnímu soudu.

Poslední den patřil opět zmíněným dvěma soudcům Nejvyššího soudu. JUDr. Fiala seznámil přítomné s poslední judikaturou Nejvyššího soudu, který měl v uplynulém roce příležitost zaujmout stanovisko k několika významným otázkám přímo či nepřímo se týkajících řízení o dědictví. Je na místě obzvláště vyzdvihnout ochotu, s níž JUDr. Drápal

i JUDr. Fiala formulovali jasné, nevyhýbavé odpovědi na otázky účastníků semináře, prezentovali své právní názory a blíže vysvětlovali judikatorní závěry Nejvyššího soudu.

Seminář tak dosáhl vysoké odborné úrovně a informativnosti. Především ale ukazuje snahu a zájem notářů a soudců na vzájemné úzké spolupráci a na výměně informací v oblasti dědického práva. Podobná setkání mají významný potenciál přispět k další kultivaci řízení o dědictví a ke sjednocování rozhodovací praxe. ■